

развитата пазарна икономика на западните страни. Опит за преодоляване на набиралите скорост икономически проблеми се потърси именно с предоставяне на разрешение за развитие на личните стопанства на населението в началото на 80-те години. Този опит не можеше да реши вече очертаващата се криза в националното стопанство като цяло, но ограничи в известна степен спада на реалните доходи. Тази ситуация може да се проследи накратко, като се има предвид, че относителният дял на доходите от личното стопанство през 1962 г. е 17.5%, достига най-ниското си ниво през 1980 г. - 11.7%, след което се повишава през 1984 г. на 16.1%, но отново намалява през 1989 г. на 14.7%. Доходът от личното стопанство е най-нисък за домакинствата на служещи (през 1989 г. е 7.8% от общия им доход) и най-висок за домакинствата на селскостопански труженици (за същата година - 32.6%).

През периода 1962-1989 г. общият разход на лице от домакинство нараства в номинално изражение от 461 на 2 332 лв. (вж. Приложения...). През целия наблюдаван период най-съществената част от разходите на домакинствата са за храна. През 1962 г. дялът на този разход е 45.2%, през 1970 г. той се понижава на 40.6%, през 1980 г. нараства отново на 42.6%. Тази колеблива тенденция продължава и през следващите години. Така например през 1985 г. разходът за храна достига 40.9% от общите разходи, а през 1989 г. намалява на 38.1%. Това последно понижение в края на 80-те години може да се обясни със започващата стагнация на пазара (изчезването на много стоки от първа необходимост) и очакванията за криза в икономиката на страната. Както е известно вече, тези очаквания не само се оправдаха напълно, но и предизвикаха шоков ефект сред населението на страната с впечатляващите мащаби на разграбване и разрушаване на съществуващата до момента, т.нар. обществена собственост върху средствата за производство.

Дялът на разходите за храна е един от най-синтетичните и красноречиви показатели за достигнатото жизнено равнище в една страна. Може да се отбележи, че през разглеждания период не се наблюдават съществени и значими разлики на разходите за храна между трите основни обществени групи - домакинствата на работници, служещи и на селскостопански труженици. Например в края на периода - през 1989 г., този дял за работническите домакинства е 39.0%, за домакинствата на служещи е 36.4% и за селскостопански труженици - 38.7%.

Друг съществен дял от разходите на домакинствата заемат средствата за облекло и обувки. През 1962 г. техният дял в общия разход е 13.9%, през 1965 г. - 13%, следва понижение и през 1980 г. той достига 10.2%, а през 1989 г. е 9.9%. Подобни тенденции се забелязват и за различните обществени групи. Трябва да се отбележи, че за домакинствата на работниците дялът